

Hur påverkas Sveriges textil och skoföretag av ekodesignförordningen, avfallsdirektivet och privatimporten?

Sveriges textil- och möbelsektorer i omställning - Tillväxtverket

REPORT ORDERED BY
**tillväxt
verket**

Sweden's textile and furniture sectors in transition

An analysis of market structure, trade dynamics, and
policy impacts from new EU legislation

ivl
Swedish Environmental
Research Institute

The Swedish Footwear Industry and Ecodesign

Readiness under the ESPR: Market structure, trade flows, material hotspots and implementation challenge

Authors: Caroline Düberg Martinsson, Amanda Martvall, Maja Häggström, Matilda Lidfeldt and Elin Nilsson, IVL

2026

Rapporten:
[The Swedish Footwear Industry and Ecodesign](#)

Agenda

09.00-09.10 Introduktion och inledning

09.10-09.35 Kontext och lagstiftning

09.35-10.15 Presentation rapporter

10.15-10.25 Frågor till IVL Svenska Miljöinstitutet

10.25-10.30 Paus

10.30-10.50 Branschen reflekterar

10.50-11.00 Frågor till branschorganisationerna

11.00-11.20 Finansieringsmöjligheter

Cirka 11.20 Avslutning

Vilka är ni som lyssnar?

Kontext och lagstiftning

Yvonne Augustsson, Christina Jonsson och Helen Klint
Naturvårdsverket

Varför införs ny lagstiftning för textil, kläder och skor?

Miljö- och klimatpåverkan i den textila värdekedjan

80%

Källa: Sandin-Environmental-assessment-of-Swedish-clothing-consumption.
MistraFutureFashionRepor
[Det här fotot](#) av Okänd fotograf licensieras enligt [CC BY-NC](#)

Produktion av en t-shirt

En bomulls-T-shirt: ca 130-150g

- 1500-2500 liter vatten
(jmf. 1 badkar ca 150 – 200 liter)
- 0,5-1kg kemikalier
- cirka 2-5 kg växthusgasutsläpp

Problem i nuläget

- Stora råvaruuttag, liten användning av återvunnen råvara,
- Energi, vatten, råvaru- och kemikalieintensiv produktion och miljöpåverkan inte är inkluderad i priset på produkten
- Låga priser på nyproducerade produkter leder till:
  - Överkonsumtion
  - Överproduktion
  - Återanvända produkter, reparation, uthyrning etc. har svårt att konkurrera med nyproducerade produkter
  - Låg motivation att underhålla, laga, reparera, använda länge och återanvända.
- Insamling, sortering och behandling fungerar inte storskaligt och hanteringen är inte inkluderad i priset på produkten.

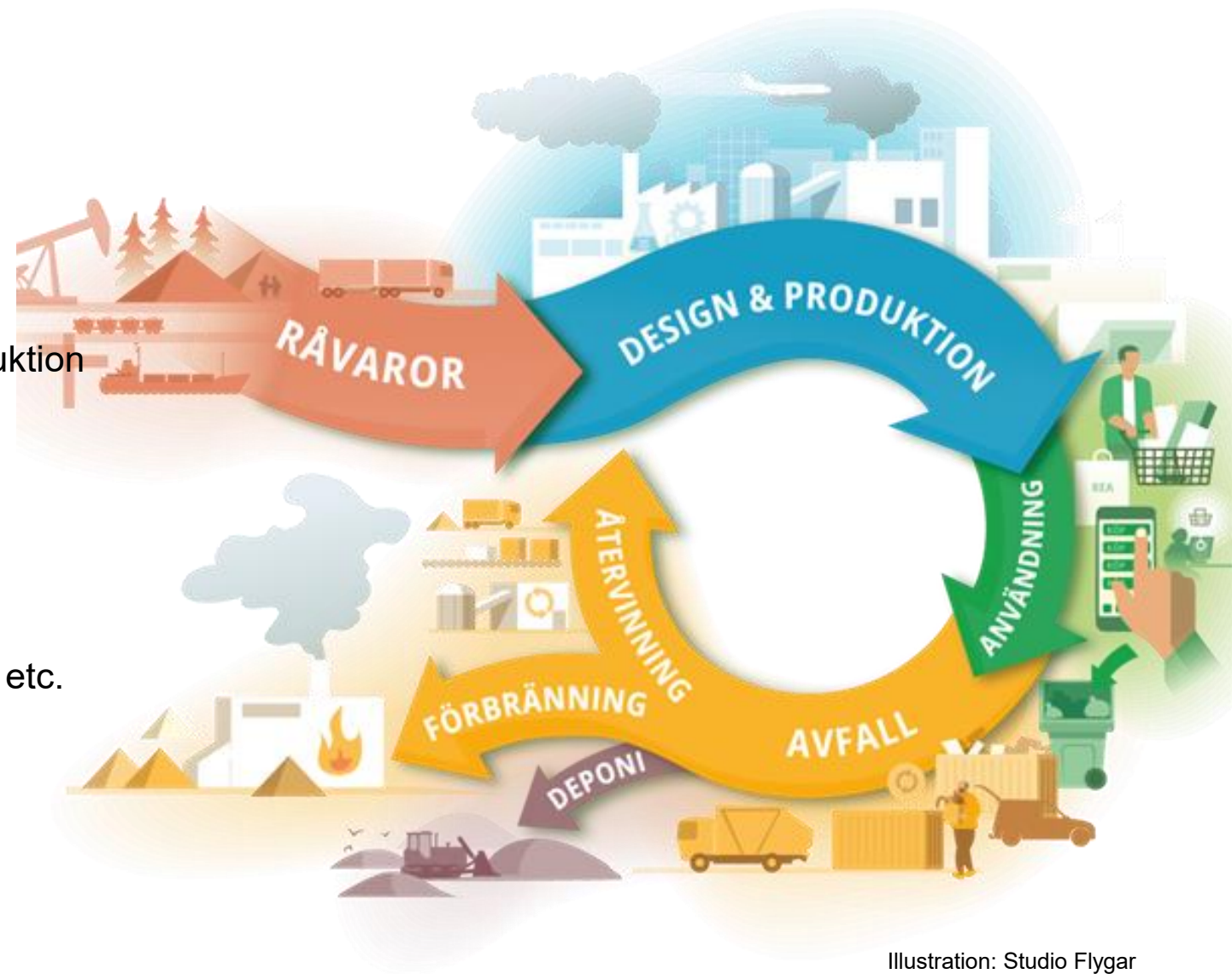

Illustration: Studio Flygar

Önskat nyläge till resurseffektiva och giftfria material- och produktflöden

- Designa rätt från början
- Produktionen behöver bli hållbar
- Rätt prissättning där uppströms och nedströms påverkan och hantering ingår i priset till konsument
- Lång användning – fler hållbara affärsmodeller och mer hållbar konsumtion
- Bättre tillgång till information
- Förändrade konsumtionsmönster
- Insamling och behandling av avfall
- Öka effektiv framställning av säkra sekundära råvaror

Illustration: Studio Flygar

Läs mer här: [Rapport 7170. Ett cirkulärt Sverige tänker efter – före!](#)
[Nationellt avfallsförebyggande program för en cirkulär ekonomi 2024–2030. ISBN 978-91-620-7170-7](#)

Hållbara och cirkulära textilier fram till 2030

5 juli 2023
#EUGreenDeal

EU:s konsumtion av textilier har den **fjärde största miljö- och klimatpåverkan** efter livsmedel, bostäder och resande.

Den kommer på **tredje plats**

Kommissionens vision för 2030

- **Alla textilprodukter** som släpps ut på EU-marknaden
  - har lång livslängd, kan lagas och återvinnas,
  - är i stor utsträckning tillverkade av återvunna fibrer,
  - innehåller inga farliga ämnen,
  - har tillverkats med respekt för sociala rättigheter.
- "Snabbmode har blivit omodernt" – konsumenterna kan köpa **textilier av hög kvalitet** som håller längre.
- Det finns många lönsamma **återanvändnings- och reparationstjänster**.
- **Textilsektorn är konkurrenskraftig, motståndskraftig och innovativ** och tillverkarna tar ansvar för sina produkter längs hela värdekedjan.
- **Slut på slit och släng – cirkulära kläder har blivit normen**, det finns tillräcklig kapacitet för återvinning och man använder förbränning och deponering i minimal utsträckning.

[Textiles strategy \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/Pages/infographic-textiles-strategy-2023-07-05.aspx)
[Textiles strategy \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/Pages/infographic-textiles-strategy-2023-07-05.aspx)

Ekodesignförordningen ESPR

EU-förordningen om ekodesign för hållbara produkter - ESPR (Ecodesign for Sustainable Products Regulation)

- Träde ikraft 18 juli 2024
- Utvidgat scope jmf mot ekodesigndirektiv – fler produktgrupper
- Nya prestandakrav – hållbarhet
- Förhindra förstörelse av osålda varor

Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/1781

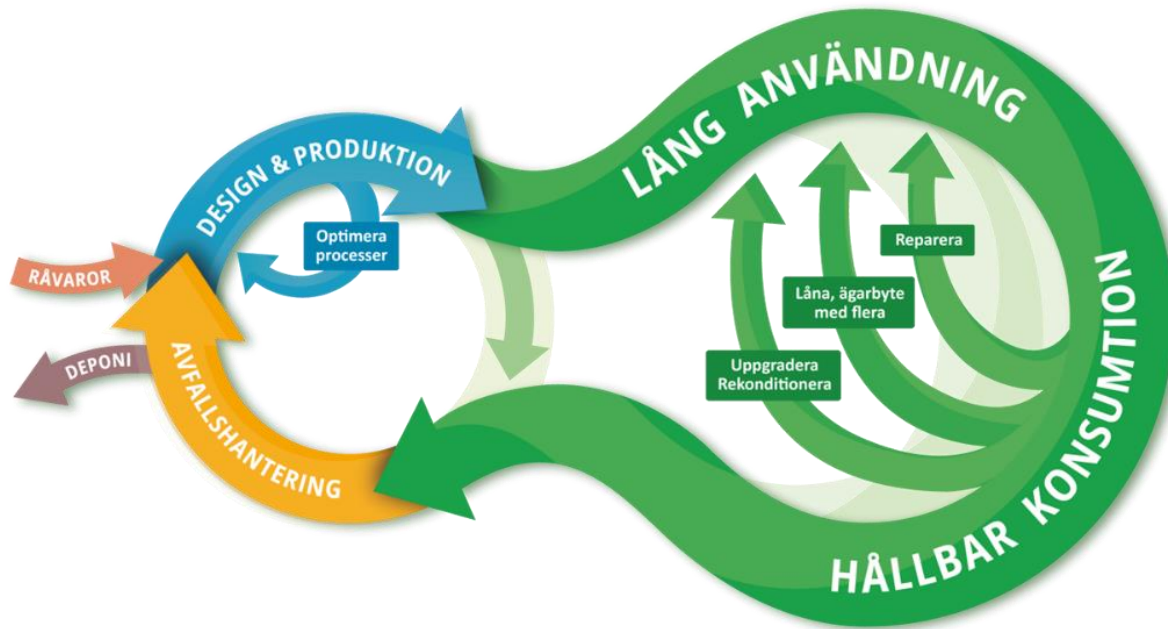
28.6.2024

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2024/1781

av den 13 juni 2024

**om upprättande av en ram för att fastställa ekodesignkrav för hållbara produkter, om ändring av
direktiv (EU) 2020/1828 och förordning (EU) 2023/1542 och om upphävande av direktiv
2009/125/EG**

Ekodesign – en viktig del av den cirkulära ekonomin

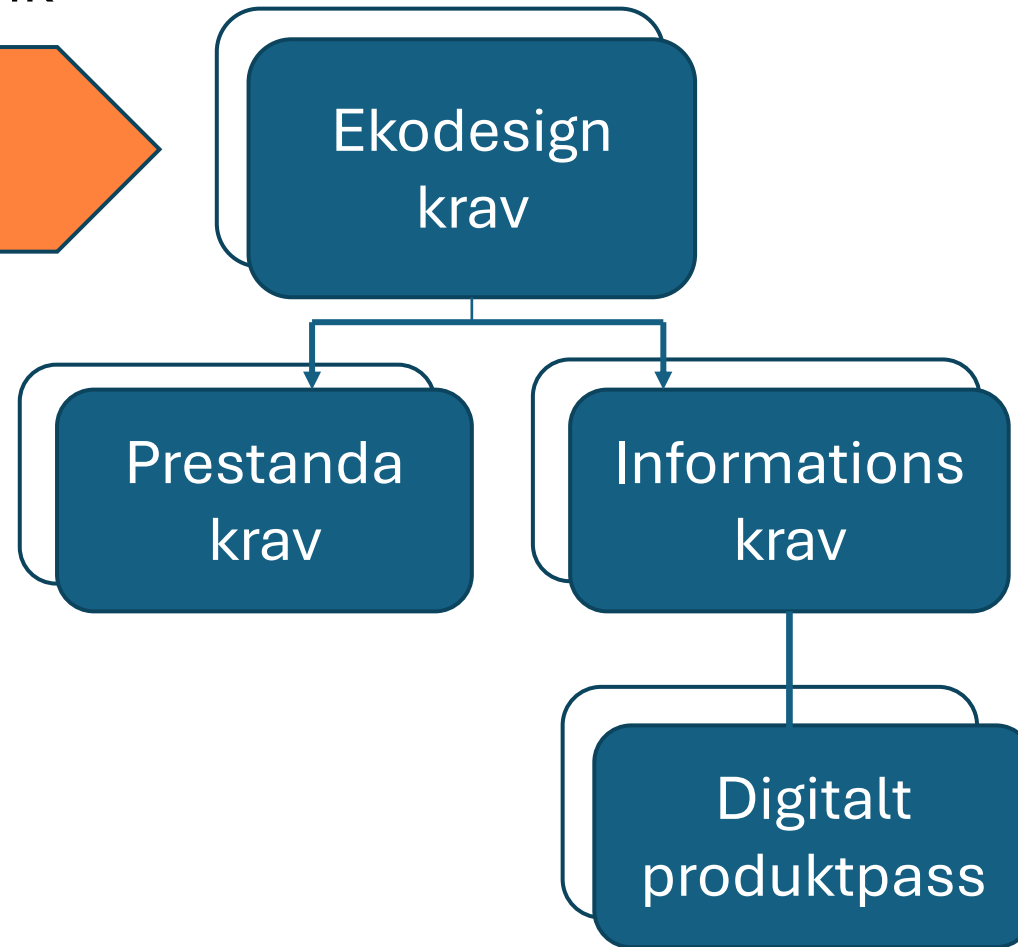
- Hållbara material och produkter – lång livslängd
- Helhetsperspektiv – hela värdekedjan
- Designa rätt från början
- Hållbara affärsmodeller
- Bättre tillgång till information
- Ökad högkvalitativ materialåtervinning och efterfrågan på återvunnet material

EU- nivå → Få bort de mest miljöpåverkande produkterna och få likvärdiga spelregler på EUs inre marknad

Förordning ESPR

Produktgruppsspecifik

Delegerad akt

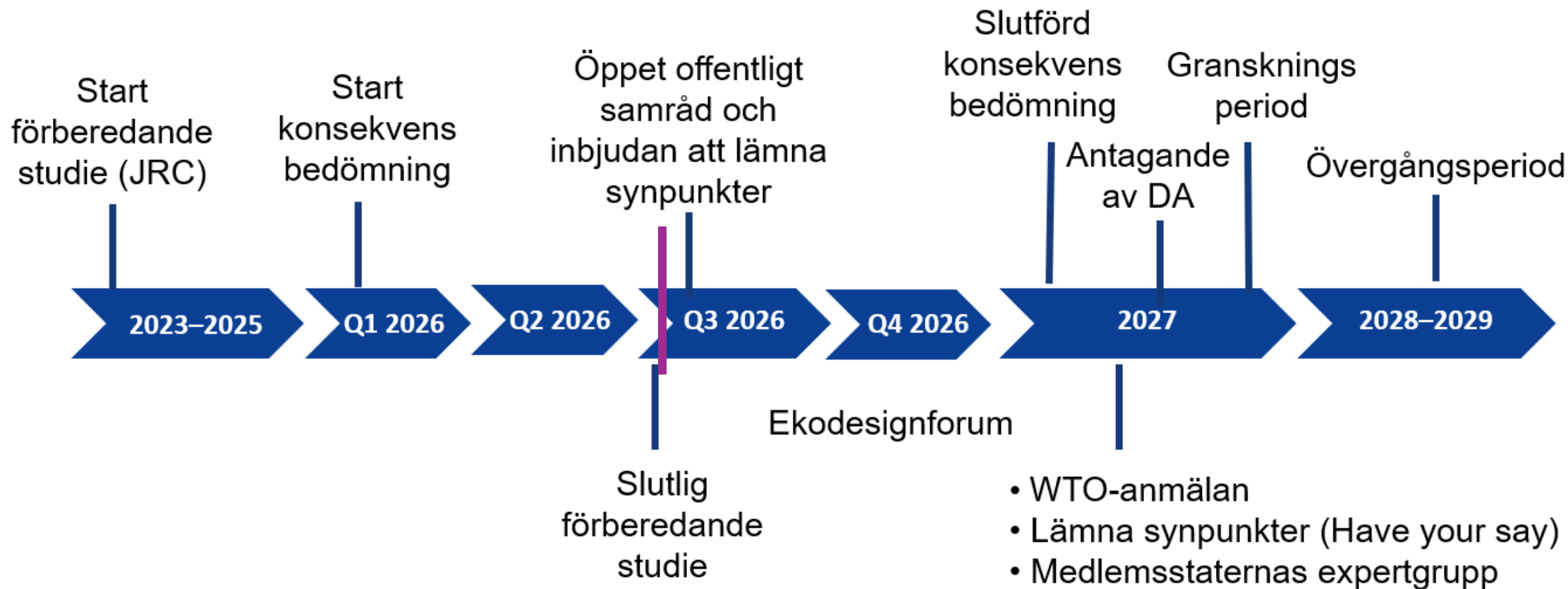
Ekodesign produktaspekter

- Beständighet.
- Tillförlitlighet.
- Återanvändbarhet.
- Uppgraderbarhet.
- Reparerbarhet.
- Möjlighet till underhåll och rekonditionering.
- Förekomst av ämnen som inger betänkligheter.
- Energianvändning och energieffektivitet.
- Vattenanvändning och vatteneffektivitet.
- Resursanvändning och resurseffektivitet.
- Innehåll av materialåtervunnet material.
- Möjlighet till återtillverkning.
- Materialåtervinningsbarhet.
- Möjlighet till återvinning av material.
- Miljöpåverkan, inklusive koldioxid- och miljöavtryck. Förväntad avfallsgenerering

EU KOM Arbetsplan 2025-2030 (utvärderas 2028)

- **Järn & Stål** (intermediär) (2026)
- **Aluminium** (intermediär) (2027)
- **Textil/kläder** (2027)
- **Däck** (2027)
- **Möbler** (2028)
- **Madrasser** (2029)
- **Reparerbarhet för elektrisk och elektronisk utrustning** (horisontell) (2027)
- **Återvinningsbarhet och återvunnet material för elektrisk och elektronisk utrustning** (horisontell) (2029)
- **Utvärdering av skor** (2027)

Tidslinje – ESPR delegerad akt för textil

Riktade samråd genom hela processen

Source: European Commission

[Ecodesign requirements for sustainable and circular apparel textiles](#)

Möjliga krav för textilier – förberedande studie

- Hållbarhet/robusthet
- Återvinningsbarhet
- Återvunnet innehåll
- Miljöpåverkan
- Ämnen som inger betänkligheter (SoC)

JRC:s förberedande studie identifierar hittills främst informationskrav samt prestandakrav för återvunnet innehåll.

Ytterligare krav kan läggas till för bedömning i konsekvensanalysen baserat på synpunkter på JRC:s tredje milestone (över 200 svarande).

[Product Bureau | Circular Economy: Environmental and Waste Management Ecodesign requirements for sustainable and circular apparel textiles](#)

Digitala produktpass (DPP)

Produkter för vilka informationskrav ställs i de produktspecifika delegerade akterna (DA) kommer att behöva en DPP för att få sättas ut på marknaden eller tas i bruk. I de DA specificeras:

- Vilka uppgifter som ska ingå i DPP
- Vilka aktörer ska ha åtkomst till vilka uppgifter
- Period under vilken det digitala produktpasset ska förbli tillgängligt
- Produktnivåer

Förstörelse av osålda konsumentprodukter

1. Krav på att offentliggöra information om osålda konsumentprodukter
  - From 19 juli 2024 för stora företag
  - From 19 juli 2030 för medelstora företag
2. Förbud mot förstörelse av kläder och tillbehör till kläder samt skor
  - From 19 juli 2026 för stora företag
  - From 19 juli 2030 för medelstora företag

Fastställda undantag från förbudet mot förstörelse av osålda konsumentprodukter

Mer information och vägledning:

[Förstörelse av osålda konsumentprodukter](#)

Naturvårdsverkets uppdrag om att föreslå ett system för utökat producentansvar för textil enligt EU:s avfallsdirektiv

EU:s Avfallsdirektiv

Artikel 3.4b–4j, 11.1, 22a.1,
22a.3–22a.17, 22b, 22c.1–22c.5,
22c.7–22c.20, 22d, 37.3, 41 och
bilaga IVc

**En svensk
producentansvarsförordning
och vid behov ändringar i
annan lagstiftning**

Vad vill EU uppnå med det nya producentansvaret

- Tydliggöra producenternas ansvar för den miljöpåverkan som deras produkter orsakar
- Etablera fungerande system för insamling, återanvändning, och återvinning, så att mer material cirkuleras och mindre går till förbränning
- Säkerställa likvärdiga regler för alla aktörer inom EU, inklusive företag som verkar genom e-handel.

Utgångspunkter för uppdraget

- Förslaget ska ligga nära EU-direktivet
- Genomförandet ska inte gå utöver de krav som direktivet ställer
- Omotiverade regelbördor och administrativa kostnader ska motverkas
- Vi ska inhämta information från, och föra dialog med, näringsliv, ideella aktörer, kommuner och myndigheter.
- Vi ska värna återbrukssektorn
- Uppdraget omfattar inte att föreslå differentierade avgifter, producentansvar för madrasser eller åtgärder för att stimulera efterfrågan på återanvänt material.

Dialog med berörda aktörer hjälper oss att utforma våra förslag till regeringen

- Producenter: Svensk Handel, TEKO, Skoföretag, Textilimportörerna m.fl
- Återvinningsindustrierna
- Energiföretagen och Stockholm Exergi
- Sociala enheter
- Kommuner: SKR och Avfall Sverige

Vad producenterna ska bekosta

- Insamling och avfallshantering av textil- och skoprodukter, från produkter som satts på marknaden från och med att producentansvaret trätt i kraft
- Plockanalyser av kommunalt restavfall
- Information om hållbar konsumtion, förebyggande av avfall, återanvändning
- Insamling och rapportering av uppgifter till behöriga myndigheter
- Stöd till forskning och utveckling för att förbättra produktutformning och åtgärder för förebyggande och hantering av avfall i linje med avfallshierarkin, i syfte att öka fiber-till-fiberåtervinningen

Producentansvarsorganisationernas roll och ansvar

- Producentansvarsorganisationerna ska inrätta ett system för separat insamling av textil- och skoavfall
- De ska erbjuda insamling av uttjänta textil och skoprodukter samt tillhandahålla de praktiska arrangemang som behövs för insamling och transport av sådant material
- Det insamlade avfallet ska hanteras och behandlas på ett miljömässigt lämpligt sätt och resurserna i avfallet ska tas tillvara i så hög utsträckning som möjligt.
- Avfallet ska hanteras på ett sätt som bevarar materialets kvalitet och möjliggör fortsatt återanvändning, förberedelse för återanvändning och materialåtervinning.
- Det separata insamlingssystemet ska se till att den separata insamlingen av textil- och skoavfall ökar, och samtidigt säkerställa en motsvarande minskning av sådana produkter i det blandade kommunala avfallet.

Osålda produkter

- Producenter ska ha kostnadsansvar även för osålda produkter som blivit avfall och lämnats till insamling
- En producentansvarsorganisation ska redovisa mängden osålda produkter som samlas in som avfall.
- Kasserade osålda produkter ska hållas åtskilda om det underlättar efterföljande återanvändning, materialåtervinning.

Sociala enheter roll i det nya producentansvarssystemet

- Sociala enheter har en nyckelroll i de befintliga textilinsamlingssystemen och de skapar lokala, hållbara och inkluderande företagsmodeller. Producentansvarssystemet bör därför bibehålla och stödja deras verksamhet
- Sociala enheter ska ges möjlighet att ingå i en producentansvarsorganisations insamlingssystem, med de har även rätt att bedriva egen verksamhet inom insamling, sortering och återanvändning
- Sociala enheter som bedriver egen insamling ska omfattas av motsvarande krav på hantering av avfall som producentansvarsorganisationerna

Myndigheternas roll och ansvar

- Ta emot ansökningar och upprätta register över producenter
- Pröva och godkänna producentansvarsorganisationer
- Bedriva tillsyn mot producenter och producentansvarsorganisationer
- Ta fram nödvändiga föreskrifter

Vad händer efter att regeringen fått Naturvårdsverkets förslag

- Uppdraget redovisas 13 november, med delredovisning om nödvändiga lagändringar 1 september
- I regel skickar regeringen förslaget på remiss i 3 månader
- Senast i juni 2027 ska Sverige ha antagit nationell lagstiftning som genomför reglerna om producentansvar
- Senast i april 2028 ska ett nationellt system för producentansvaret vara etablerat
- Senast i april 2029 ska även mikroföretag uppfylla kraven för producentansvaret.

Frågor till IVL Svenska Miljöinstitutet

Paus

Branschen reflekterar

Cecilia Nykvist, Teko

Magnus Nikkarinen, Svensk Handel

Stefan Rydin, Swedish Shoe Environmental Initiative (SSEI)

Instructions

Go to
www.menti.com

Enter the code

2616 2043

Or use QR code

Frågor till branschen

Finansieringsmöjligheter

Maria Losell, Tillväxtverket

Save the date!

Textilier, kläder och skor – vägen framåt för en cirkulär omställning

Naturvårdsverket, Tillväxtverket och Kemikalieinspektionen bjuder in till heldagskonferens om textil, textilprodukter och skosektorns cirkulära omställning.

Tid: 1 december kl 09.00 — 16.00

Plats: Nalen, Stockholm

Mer information

[EU-förordningen om ekodesign för hållbara produkter \(ESPR\)](#)

[Förstörelse av osålda konsumentprodukter](#)

[Producentansvar för textil och skor – kommande regler](#)

Tack för idag!

yvonne.augustsson@naturvardsverket.se

christina.jonsson@naturvardsverket.se

caroline.dahlbom@tillvaxtverket.se

